האשה שהיא עושה פרק תשיעי נדה סב

אמר רב יהודה זה אהל. בשבת פרק רבי עקיבא (דף ג.) איכא ספרים דגרסי זה המול ופריך והתניא הבורית והחול ותימה דהתנן מלי בורית אהל ולא קאמר אלא לשנם ט': **והתניא** הבורית והאהל. פי' לענין שביעית בשנים אבל לפי גירסת הספרים דשבת דגרס הבורית והחול ותימה היא לענין מה בשנים ולא לענין אלא שבת הא קאמר רבי יהודה שיעור בגתר ובורית כדי להעביר בו את הכתם והך שיעורא לא שייך רק מהני ז' מיני סמנים ומיהו אפשר דרבנן אית להו דבורית וחול הרתיין לחיפה וכבוס אית להו חד שיעורא לענין שבת ורבי יהודה פליג אבורית לחוד וקאמר כדי להעביר בו את הכתם:

בבריתא . פירש"י גפרית וכן בערוך" אם גפרית תרגום אמתא וכבריתא (מהלים יח) והקשה הר"ר יעקב מאורלינ"ש בשבת כי פריך כבריתא מי אית ליה שביעית לפרוך ממתני' דשבת דתנן בפ' המוציא (דף פח:) שיעור אחרינא בגפרית וחפש כדי לסחוט נקב ומיהו לא קשה דבמה מקומות מלי למפרך ממשנה וכהפירכא יזהר פשוטה מן הכרייתא פריך מינה ועוד כיון שסידר הש"ס הכא הוכחה שם והוקבעה: **כל** שאין לו עיקר. פירש בקונטרס במסכת עבודה זרה (דף יד.) עיקר המקיים באילן בימות החמה ובימות הגשמים וזה קשה דא"כ תבואה לא יהא טהא בה שביעית אלינה מקיימת בימות הגשמים ונראה כמו שפירש הכא שאין לו שורש באילן כמו גפרית וגם מה שפירש שם שורייתא מין מרה כדאיתא בראש השנה (דף כ.) שיעה שוריתא זה איט גראה דבמסכת ע"ז (דף יד.) פריך כי הכא ומי אית ליה שביעית והתניא כו' והכי ולאלי לאתי יש לו שורש על כן נראה כמו שפי' רש"י בשבת (דף ג.) שהוא כמין מחפורת גריף שקורין אלא"ס ומין קרקע הוא וכמו גפרית הוא שאינו שורש באילן: **תרי** גווני אהלא. תימה לספרים דגרסי בשבת (שם) והתניא הבורית והחול אמאי לא משני מעיקרא תרי גווני חול כדמשני במסקנא נבי אהל ויל דקיס ליה להש"ס דלא הוו תרי גווני חול לכבוס: **דטבילו** ועשה בו גבוי מהרום כו' הרי זה לבנו. אין לפרש הרי זה ודאי לבנו כדפירש בקונטרס בפרק תרבוא מיתות (סנהדרין דף מט:) דאם כן לקמן אמאי קאמר אבל מהרום שאחר הכבוסת שניה ממאות הלא כיון דאיכא ספק ספקא ובטול מהרום אבל מהרום שאחר לא מטמא בלוע מאמר מקיימין דהרי זה לבנו מאי מל כן גריך לפרש דאם ספק לבנו כלומר יש לו לתלות בלבנו ואע"פ דפעמים דהם נדה [אינו] טובר ע"י ז' סמנין הכא איכא ספק מלבר קטמא דבטול דטמא לבנו הוא כיון דלא עבר ואם אמר דהם הוא אימא מעלמא אמא מילבר מטהרינן אפילו לפרש אבל מעמא דבטול לאחר לא מהני דגבי דם נדה דקאמר מעביר עליו ז' סמנין ומבטלו אינו אלא לטהר מכאן ולהבא אבל לפרש מעמא מדרבנן הואיל והקפיד שבטבר שיטול לנאתה ע"י ז' סמנין ואכתי לא בטלו ואמ"נ דמן הטורה טהור דהואיל ואין סופו לנאתה ע"י ז' סמנין נחבטל אבל כאן כיון דאיכא ספק ספקא ובטול טהור אף מדרבנן לפרש ומיהו מעטם ספק ספקא לחוד לא הוה מטהרינן ליה אי לאו מעמא דבטול משום דרגילות לבא דם מגופה כדאמרינן בפרק קמא (נגעים דף ג.) בגפור לא נתטמא בשון של מבחוץ לא עברה אלא דם מהכא אמא דעל כרחך בלא מעמא דבטול לא מטהרינן ליה מעטם ספק ספקא מדנקט הטביל אמ"נ דמקילינן בשאר ספק ספקא ומשום הכי פריך מיהו לר"ל דבטל אמ"נ דיטול לנאתה ע"י דהתם בלבוש ואם תאמר אכתי דמעטם בטול וספק ספקא וי"ל דהכי דבשאר הכנד נחבטל מיהו בעודו לא נגע בו הכנד ומשום הכי צריך להטביל ועוד יש לומר הרי זה לבנו לגיעות דם בעלמא ונחבטל ולא נלמוד לטעם דספק ספקא והמתא נחפרש טעם בטול בשמנה דמינה פריך לריש לקיש ומיהו פירוש דלשון גרהה מיקר דלשון לבנו לא משמע לגיעות דם אלא לבנו ממש:

צפון לבנו נמי מעבר. וא"ת ומה בכך והא הקפיד עליו כיון שהעביר לפון אחר שבטה סמנין ומימה דטהרותיו ממאות דקאמר קאי אחבכוסת שניה ומהאי טעמא נמי קאמרינן לקמן שאלו ועבר דטהרות שבטה ממאות והכא נמי לימא וליכא למימר דקפידא לא מהני אלא כשעובר כו' סמנין שמעבירין בקל אבל לפון שמעבירין על ידי הדחק אפילו הקפיד טהורות דלקמן מסיק רב פפא יכול לנאתה והקפיד עליו דבדי הכל טמא אע"פ שאין יכול לנאתה אלא ע"י הדחק והייט שיטול לנאתה על ידי לפון דהא ממתני' פריך רבי יוחנן לריש לקיש אמאי טהורה כי לא עבר ע"י ז' סמנין הא יכול לנאתה ע"י דבריתא לא מיירי בטהרות אחר הכבוסת שניה דיותר היה ראוי לאמשמעינן טהרותו אחרות אחר הכבוסת ראשונה דלקמן אלא אחכבוסת ראשונה

נמי קאי והוה מלי למפרך מברייתא דבסמוך דקתני שאלו ועבר טהרותיו טהורות אלא דגיתא ליה למיפרך מעופה:

העביר עליו שבע סמנין ולא עבר העביר עליו לפון ועבר כו'. תימה פשיטא והלא אינו מזכיר בהמשניות לפון בסמנין ז' סמנין ומאי דמשמע לן הא פשיטא דבשבה לא סבי דם ליה לומר דאמשמעינן דאע"ג דלא עבר כלל ולא בשבה ע"י ז' סמנין אינו יכול לטמר משום דאיכא ראשונה נמי שאינו יכול לנאתה ע"י הדחק ובטבול אמאי לא עבר בלוע עליו לא יכול לנאתה אלא ע"י הדחק ואי דנקט בתם משום דמתניתין אירי בכתמים וא"ה דם נדה ראוי מעבר. פי' כיון שע"י ז' סמנין לא עבר בלוע ראוי ומחזר כדתנן במתניתין ומה שעבר ע"י לפון לא יהא ע"י כך מהרות בלוע דאפי' ציבוע נמי מעבר. ותימה מאי קשיא לה דילמא מהרותיו ממאות דקאמר דהיינו לאחר הכבוסת ויל דכבוסת איט קפידא לאיט אלא לגבו וא"ת מ"מ כשיכבסנו ימאה הבגד שיגיה הדם ואיט בלוע ויל דביאיתו יבמל נמי בהכבוסת: **שדרי** הקפיד עליו ועבר. וא"ת מה צריך לומר ועבר וכי מימא משום דנפלא ומתא הבגד א"כ אמאי נקט והקפיד ויל דנקט ועבר דאם קפידא הואיל והעילה מסבבתא שעבר ומשום הכי נמי קאי בתמניתין דכי לא עבר טהור ואם על גב דהקפיד:

אמר

קטוניא ואשלג. מפרש בגמ': **הטבילו** ועשה בו גבוי מהרום, קודם שהטבילו עליו: **הרי זה לבנו**. דאי הוה דם הוה עבר: **שדיפה** בשתה מחלמיטו: **לפיסה גריפין** **על פול מלוקה נפש**. שנחלק האוכל מן הקליפה לעשה לגריסה הפול ומעבירו על הכתם: **לכפסה**. לשפשף: **שלש פעמים**. בין שם ידיו כדרך כיצוא בגדים שטופל לתו עם לתו ומשפשף ומוליך ומביא: **כפדרן**. כדרך שטטיין כאן: **לא עשה ולא כלום**. לא לבחוק ולא לגמל: **גמ' כבריתא**. גפרית: **מוסיפו עליהן**. לענין שביעית הלבינן: **פיקר**. שורש שממנו מן גפרית-קרקע בעלמא הוא: רמלא דפרזלא": **לאון**. שטו"ן בלע"ז: **שאלו ועבר מטרוחיו מטהרות**. דאם ליחא דדם הוא בהעבר קמייתא הוה עבר: **מכבוסה**. הבגדים שממנין: **שהרי הקפיד עליו**. כשחזר והעבירן גילה דעתו שהקפיד עליו בספק דם: **ועבר**. על ידי הטבלה ז' ונעשה בו מעשה דם אבן דרך דם לעבור על ידי שבטה הסמנים: **לה ברמצא דפרזלא**: **הטבילו ועשה** [בו'] : **תנו רבנן** [הי] **העביר עליו שבעה סמנין ולא עבר, צפון ועבר, טהרותיו טמאות, צפון צבע נמי מעבר: אלא העביר עליו ששה סמנין ולא עבר העביר עליו צפון ועבר טהרותיו טמאות שאם העביר שביעי מתרצלה שמא עבר תניא אידך העביר עליו שבעה סמנין ולא עבר שנאן ועבר טהרותיו טהורות אד זירא לא שנו אלא הטהרות שנעשה בין הכבוסת ראשונה לשניה אבל טהרות שנעשה אחר הכבוסת שניה טהרותיו טמאות שהרי הקפיד עליו ועבר אמר**

שאינו נשרש בתרן: **תרי** גווני אהלא. תימה לספרים דגרסי בשבת (שם) והתניא הבורית והחול אמאי לא משני מעיקרא תרי גווני חול כדמשני במסקנא נבי אהל ויל דקיס ליה להש"ס דלא הוו תרי גווני חול לכבוס: **דטבילו** ועשה בו גבוי מהרום כו' הרי זה לבנו. אין לפרש הרי זה ודאי לבנו כדפירש בקונטרס בפרק תרבוא מיתות (סנהדרין דף מט:) דאם כן לקמן אמאי קאמר אבל מהרום שאחר הכבוסת שניה ממאות הלא כיון דאיכא ספק ספקא ובטול טהרות לא שמיה בלוע ומתמיהין דהרי זה לבנו מאי מל כן גריך לפרש דאם ספק לבנו כלומר יש לו לתלות בלבנו ואע"פ דפעמים דהם נדה [אינו] טובר ע"י ז' סמנין הכא איכא ספק ספקא מלבר קטמא דבטול דטמא לבנו הוא כיון דלא עבר ואם אמר דהם הוא אימא מעלמא אמא מילבר מטהרינן אפילו לפרש אבל מעמא דבטול לאחר לא מהני דגבי דם נדה דקאמר מעביר עליו ז' סמנין ומבטלו אינו אלא לטהר מכאן ולהבא אבל לפרש מעמא מדרבנן הואיל והקפיד שבטבר שיטול לנאתה ע"י ז' סמנין ואכתי לא בטלו ואמ"נ דמן הטורה טהור דהואיל ואין סופו לנאתה ע"י ז' סמנין נחבטל אבל כאן כיון דאיכא ספק ספקא ובטול טהור אף מדרבנן לפרש ומיהו מעטם ספק ספקא לחוד לא הוה מטהרינן ליה אי לאו מעמא דבטול משום דרגילות לבא דם מגופה כדאמרינן בפרק קמא (נגעים דף ג.) בגפור לא נתטמא בשון של מבחוץ לא עברה אלא דם מהכא אמא דעל כרחך בלא מעמא דבטול לא מטהרינן ליה מעטם ספק ספקא מדנקט הטביל אמ"נ דמקילינן בשאר ספק ספקא ומשום הכי פריך מיהו לר"ל דבטל אמ"נ דיטול לנאתה ע"י דהתם בלבוש ואם תאמר אכתי דמעטם בטול וספק ספקא וי"ל דהכי דבשאר הכנד נחבטל מיהו בעודו לא נגע בו הכנד ומשום הכי צריך להטביל ועוד יש לומר הרי זה לבנו לגיעות דם בעלמא ונחבטל ולא נלמוד לטעם דספק ספקא והמתא נחפרש טעם בטול בשמנה דמינה פריך לריש לקיש ומיהו פירוש דלשון גרהה מיקר דלשון לבנו לא משמע לגיעות דם אלא לבנו ממש:

צפון לבנו נמי מעבר. וא"ת ומה בכך והא הקפיד עליו כיון שהעביר לפון אחר שבטה סמנין ומימה דטהרותיו ממאות דקאמר קאי אחבכוסת שניה ומהאי טעמא נמי קאמרינן לקמן שאלו ועבר דטהרות שבטה ממאות והכא נמי לימא וליכא למימר דקפידא לא מהני אלא כשעובר כו' סמנין שמעבירין בקל אבל לפון שמעבירין על ידי הדחק אפילו הקפיד טהורות דלקמן מסיק רב פפא יכול לנאתה והקפיד עליו דבדי הכל טמא אע"פ שאין יכול לנאתה אלא ע"י הדחק והייט שיטול לנאתה על ידי לפון דהא ממתני' פריך רבי יוחנן לריש לקיש אמאי טהורה כי לא עבר ע"י ז' סמנין הא יכול לנאתה ע"י דבריתא לא מיירי בטהרות אחר הכבוסת שניה דיותר היה ראוי לאמשמעינן טהרותו אחרות אחר הכבוסת ראשונה דלקמן אלא אחכבוסת ראשונה

נמי קאי והוה מלי למפרך מברייתא דבסמוך דקתני שאלו ועבר טהרותיו טהורות אלא דגיתא ליה למיפרך מעופה:

העביר עליו שבע סמנין ולא עבר העביר עליו לפון ועבר כו'. תימה פשיטא והלא אינו מזכיר בהמשניות לפון בסמנין ז' סמנין ומאי דמשמע לן הא פשיטא דבשבה לא סבי דם ליה לומר דאמשמעינן דאע"ג דלא עבר כלל ולא בשבה ע"י ז' סמנין אינו יכול לטמר משום דאיכא ראשונה נמי שאינו יכול לנאתה ע"י הדחק ובטבול אמאי לא עבר בלוע עליו לא יכול לנאתה אלא ע"י הדחק ואי דנקט בתם משום דמתניתין אירי בכתמים וא"ה דם נדה ראוי מעבר. פי' כיון שע"י ז' סמנין לא עבר בלוע ראוי ומחזר כדתנן במתניתין ומה שעבר ע"י לפון לא יהא ע"י כך מהרות בלוע דאפי' ציבוע נמי מעבר. ותימה מאי קשיא לה דילמא מהרותיו ממאות דקאמר דהיינו לאחר הכבוסת ויל דכבוסת איט קפידא לאיט אלא לגבו וא"ת מ"מ כשיכבסנו ימאה הבגד שיגיה הדם ואיט בלוע ויל דביאיתו יבמל נמי בהכבוסת: **שדרי** הקפיד עליו ועבר. וא"ת מה צריך לומר ועבר וכי מימא משום דנפלא ומתא הבגד א"כ אמאי נקט והקפיד ויל דנקט ועבר דאם קפידא הואיל והעילה מסבבתא שעבר ומשום הכי נמי קאי בתמניתין דכי לא עבר טהור ואם על גב דהקפיד:

אמר

רבינו שמשון. ונדחק לפרש ולחלק לר' יוחנן בין כתם לדם נדה ממש דבכתם טהרות הראשונות טהרות וברם נדה טמאות. וקל מאי שנא דם נדה שהוא כל כך שאינו יכול לצאת כ"א ע"י צפון [לצאת] כ"א ע"י הסק תנור דמפורר ר' יוחנן הילכך נראה לפרש הרי זה צבע כיון שהעביר עליו ז' סמנין ולא עבר הדבר שהיה בלוע מעיקרו כל כך שאינו יכול [לצאת] כ"א ע"י צפון ונתבטל טהרות דם ואין כאן צביעה בעלמא. וה"ה דם נדה ראוי אם הטבילו ועשה על גבי טהרות העביר עליו ז' סמנין ולא עבר טהרותיו טהורות ואאי דנקט בתם משום דמתניתין אירי בכתמים וא"ה דם נדה ראוי והיינו דקתני ר' חייא דם הנדה ראוי מעביר עליו ז' סמנין ומבטלו דאם עבר נשאר הכתם ואם לא עבר הוברר שהיה בלוע כל כך שלא היה יכול לעבור כ"א ע"י צפון ואפי' טהרות הראשונה טמאות: **צפון** ציבוע נמי מעבר. פי' כיון שע"י ז' סמנין לא עבר בלוע ראוי ומחזר כדתנן במתניתין ומה שעבר ע"י צפון לא יהא ע"י כך טהרות בלוע דאפי' ציבוע נמי מעבר. ותימה מאי קשיא לה דילמא מהרותיו ממאות דקאמר דהיינו לאחר הכבוסת ויל דכבוסת איט קפידא לאיט אלא לגבו וא"ת מ"מ כשיכבסנו ימאה הבגד שיגיה הדם ואיט בלוע ויל דביאיתו יבמל נמי בהכבוסת: **שדרי** הקפיד עליו ועבר. וא"ת מה צריך לומר ועבר וכי מימא משום דנפלא ומתא הבגד א"כ אמאי נקט והקפיד ויל דנקט ועבר דאם קפידא הואיל והעילה מסבבתא שעבר ומשום הכי נמי קאי בתמניתין דכי לא עבר טהור ואם על גב דהקפיד:

אמר

מסאין ואינן יכולין [לצאת] כ"א ע"י הסק תנור דמפורר ר' יוחנן הילכך נראה לפרש הרי זה צבע כיון שהעביר עליו ז' סמנין ולא עבר הדבר שהיה בלוע מעיקרו כל כך שאינו יכול [לצאת] כ"א ע"י צפון ונתבטל טהרות דם ואין כאן צביעה בעלמא. וה"ה דם נדה ראוי אם הטבילו ועשה על גבי טהרות העביר עליו ז' סמנין ולא עבר טהרותיו טהורות ואאי דנקט בתם משום דמתניתין אירי בכתמים וא"ה דם נדה ראוי והיינו דקתני ר' חייא דם הנדה ראוי מעביר עליו ז' סמנין ומבטלו דאם עבר נשאר הכתם ואם לא עבר הוברר שהיה בלוע כל כך שלא היה יכול לעבור כ"א ע"י צפון ואפי' טהרות הראשונה טמאות: **צפון** ציבוע נמי מעבר. פי' כיון שע"י ז' סמנין לא עבר בלוע ראוי ומחזר כדתנן במתניתין ומה שעבר ע"י צפון לא יהא ע"י כך טהרות בלוע דאפי' ציבוע נמי מעבר. ותימה מאי קשיא לה דילמא מהרותיו ממאות דקאמר דהיינו לאחר הכבוסת ויל דכבוסת איט קפידא לאיט אלא לגבו וא"ת מ"מ כשיכבסנו ימאה הבגד שיגיה הדם ואיט בלוע ויל דביאיתו יבמל נמי בהכבוסת: **שדרי** הקפיד עליו ועבר. וא"ת מה צריך לומר ועבר וכי מימא משום דנפלא ומתא הבגד א"כ אמאי נקט והקפיד ויל דנקט ועבר דאם קפידא הואיל והעילה מסבבתא שעבר ומשום הכי נמי קאי בתמניתין דכי לא עבר טהור ואם על גב דהקפיד:

אמר

שלא יעבור ראוי יהיו טהרותיו טהורות. ועוד ל"ל דדוקא הכא דאתנו מנשיו דשאנן ועבר אבל לא עבר לא הוי קפידא קפידא: